

Cartea de magie a regizorului

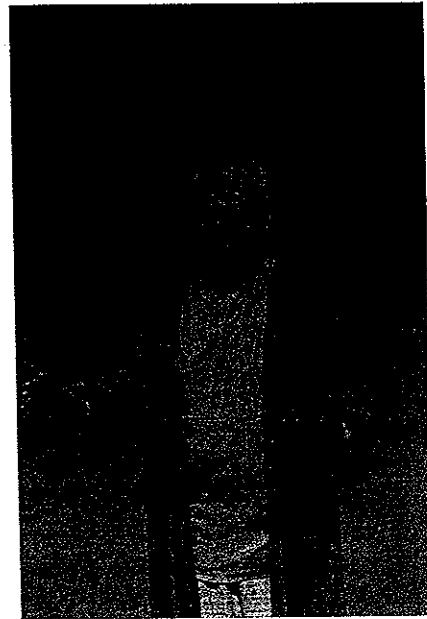
Adrian Țion

Premiera cu piesa shakespeariană *Furtuna*, în regia lui Tompa Gábor, mă duce cu gândul înapoi la zilele de aur ale teatrului clujean, când, de pildă, Gina Patrichi, invitată de onoare, evolua pe scena Teatrului Național din Cluj alături de Anton Tauf în *Antoniou și Cleopatra*, spectacol din 1988 regizat de Mihai Măniuțiu sau chiar mai departe, când, în 1969, George Motoi, devenit blond peste noapte pentru rolul Caligula din piesa lui Albert Camus, montată de Vlad Mugur, se plimba pe străzile Clujului atrăgând atenția prin podoaba lui capilară... sau mă gândesc la alte înfăptuiri teatrale remarcabile când...

Poate că au revenit acele zile bune pentru teatrul clujean, îmi spuneam, tocmai în acest an aniversar, când Marcel Iureș onorează din nou scena noastră întruchipându-l pe Prospero într-un fastuos spectacol, după ce la sfârșitul anilor '70 a fost angajat al teatrului. Desigur, plimbându-se acum și el pe străzi ca altădată, petrecut din privirile pline de admirație ale trecătorilor, în această toamnă „nebun de frumoasă la Cluj”. Dar pe stradă, chiar înainte de începerea spectacolului cu 20 de minute, am văzut-o pe actrița Miriam Cuibus îndreptându-se grăbită spre teatru și am rămas siderat. Figura pe afiș în distribuție și ea era încă pe stradă în loc să fie în cabină! Așa ceva nu era cu putință! Doar în timpul spectacolului de aproape trei ore line, nestresante, m-am dumirit. Miriam

Cuibus era prezentă filmată în proiecțiile mirobolante de pe pereții peșterii lui Prospero. Era chiar malefica vrăjitoare Sycorax, care l-a închis pe Ariel într-un copac pentru că n-a vrut să-i slujească. Dar Ariel a fost eliberat de Prospero și odată cu acest spirit jucăuș magiile au inundat scena. Magiile lui Ariel, ale lui Prospero cel „neîntrecut în liberele arte” sau ale regizorului afin Tompa Gábor, mănuiitor de adevărată magie scenică. Magia cărților lui Prospero, duce de Milan exilat pe insula pustie, arta lui, se conjugă la modul complementar cu iluzia teatrală susținută la cote înalte de tensiune dramatică.

O peșteră geometrizară propune regizorul, pe ale cărei panouri se perindă imagini de o expresivitate tulburătoare. Nu decor greoi, sofisticat, așa cum ne-am obișnuit să vedem în montări mai vechi cu piese shakespeariene, nu exuberanță îmbrăcată în stil romantic sau neoclasic, ci simplitate și funcționalitate maximă propune scenografia și costumele Carmencitei Brojboiu. Cu ajutorul proiecțiilor video, mesajul artistic primește augmentări de proporții halucinante. În acest sens, scena furtunii, excelent sugerată prin imagini și sunet, are forța dramatică necesară descătușării firelor narrative care împletesc realul cu fantasticul în vălurile misterului și ale feeriei. Când ducele de Milan evocă momentul alungării sale de către fratele uzurpator Antonio, pe panourile laterale

Marcel Iureș în rolul Prospero

apar chipurile hidoase ale personajelor lui Hieronymus Bosch și detalii din imaginara lui lume picturală, bizară și captivantă, servită ca decor pentru insula fantasmelor unde viețuiește de 12 ani Prospero cu fiica lui Miranda. Da, peștera e lumea, scena e lumea (nu spun noutăți!) și pe tavanul claustrării în această lume de miracole și fărădelegi regizorul a așezat un ochi viu, al destinului, care ne privește de sus, poate acuzator, poate nepăsător, poate doar mirat, o privire din depărtări astrale, ca ochiul peștelui uriaș de pe plajă, din finalul filmului lui Fellini *La dolce vita*.

Marcel Iureș îmbracă în blândețe și vicleană manipulare trăsăturile volitive ale personajului, oferind un Prospero apropiat uman structurii de cârturar melancolic ce practică

Cartea de magie a regizorului

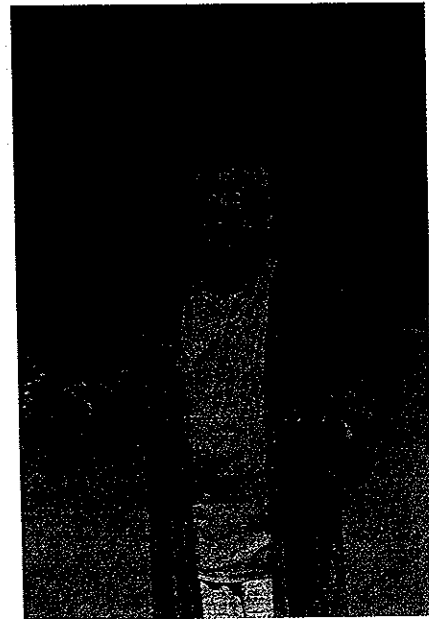
Adrian Țion

Premiera cu piesa shakespeariană *Furtuna*, în regia lui Tompa Gábor, mă duce cu gândul înapoi la zilele de aur ale teatrului clujean, când, de pildă, Gina Patrichi, invitată de onoare, evolua pe scena Teatrului Național din Cluj alături de Anton Tauf în *Antoniou și Cleopatra*, spectacol din 1988 regizat de Mihai Măniuțiu sau chiar mai departe, când, în 1969, George Motoi, devenit blond peste noapte pentru rolul Caligula din piesa lui Albert Camus, montată de Vlad Mugur, se plimba pe străzile Clujului atrăgând atenția prin podoaba lui capilară... sau mă gândesc la alte înfăptuiri teatrale remarcabile când...

Poate că au revenit acele zile bune pentru teatrul clujean, îmi spuneam, tocmai în acest an aniversar, când Marcel Iureș onorează din nou scena noastră întruchipându-l pe Prospero într-un fastuos spectacol, după ce la sfârșitul anilor '70 a fost angajat al teatrului. Desigur, plimbându-se acum și el pe străzi ca altădată, petrecut din privirile pline de admirație ale trecătorilor, în această toamnă „nebun de frumoasă la Cluj”. Dar pe stradă, chiar înainte de începerea spectacolului cu 20 de minute, am văzut-o pe actrița Miriam Cuibus îndreptându-se grăbită spre teatru și am rămas siderat. Figura pe afiș în distribuție și ea era încă pe stradă în loc să fie în cabină! Așa ceva nu era cu putință! Doar în timpul spectacolului de aproape trei ore line, nestresante, m-am dumirit. Miriam

Cuibus era prezentă filmată în proiecțiile mirobolante de pe pereții peșterii lui Prospero. Era chiar malefica vrăjitoare Sycorax, care l-a închis pe Ariel într-un copac pentru că n-a vrut să-i slujească. Dar Ariel a fost eliberat de Prospero și odată cu acest spirit jucăuș magiile au inundat scena. Magiile lui Ariel, ale lui Prospero cel „neîntrecut în liberele arte” sau ale regizorului afin Tompa Gábor, mânduitor de adevărată magie scenică. Magia cărților lui Prospero, duce de Milan exilat pe insula pustie, arta lui, se conjugă la modul complementar cu iluzia teatrală susținută la cote înalte de tensiune dramatică.

O peșteră geometrizată propune regizorul, pe ale cărei panouri se perindă imagini de o expresivitate tulburătoare. Nu decor greoi, sofisticat, așa cum ne-am obișnuit să vedem în montări mai vechi cu piese shakespeariene, nu exuberanță îmbrăcată în stil romantic sau neoclasic, ci simplitate și funcționalitate maximă propune scenografia și costumele Carmencitei Brojboiu. Cu ajutorul proiecțiilor video, mesajul artistic primește augmentări de proporții halucinante. În acest sens, scena furtunii, excelent sugerată prin imagini și sunet, are forța dramatică necesară descătușării firelor narrative care împletesc realul cu fantasticul în vălurile misterului și ale feeriei. Când ducele de Milan evocă momentul alungării sale de către fratele uzurpator Antonio, pe panourile laterale

Marcel Iureș în rolul Prospero

apar chipurile hidoase ale personajelor lui Hieronymus Bosch și detalii din imaginara lui lume picturală, bizară și captivantă, servită ca decor pentru insula fantasmelor unde viețuiește de 12 ani Prospero cu fiica lui Miranda. Da, peștera e lumea, scena e lumea (nu spun noutăți!) și pe tavanul claustrării în această lume de miracole și fărădelegi regizorul a așezat un ochi viu, al destinului, care ne privește de sus, poate acuzator, poate nepăsător, poate doar mirat, o privire din depărtări astrale, ca ochiul peștelui uriaș de pe plajă, din finalul filmului lui Fellini *La dolce vita*.

Marcel Iureș îmbracă în blândețe și vicleană manipulare trăsăturile volitive ale personajului, oferind un Prospero apropiat uman structurii de cârturar melancolic ce practică

vrăjitoria. Un Prospero plăpând, sensibil, aproape discret. La polul opus apare monstrul Caliban în interpretarea tăios-strălucită a lui Cristian Grosu, cu un facies standard desprins din filmele de groază. Între sălbăticia lui și rafinamentul lui Prospero se interpun cărțile: „Luați-i cărțile și va muri!” strigă el grupului care pregătește conspirația. Anca Hanu face din Ariel un spiriduș simpatic, plin de solicitudine, un fel de baghetă a magicianului. Sânziana Tarța în Miranda se abandonează suavităților unei ingenuue. Un îndrăgostit la fel de ingenuu este Matei Rotaru în rolul Ferdinand, fiul lui Alfonso. Un duo comic savuros obțin

Radu Lărgeanu și Adrian Cucu în Stephano și Trinculo, doi bețivi clevetitori. Ioan Isaiu pune în evidență caracterul sobru și hotărât al lui Alonso, rege de Napoli, ajuns pe insulă în urma furtunii. Din grupul naufragaților fac parte Gonzalo (Petre Băcioiu), Adrian (Dan Chiorean), Francisco (Ruslan Birlea) și cei doi cârcotași uzurpatori, Antonio, fratele lui Prospero, și Sebastian, fratele lui Alonso, interpretați în forță combativă de Cătălin Herlo și Mihai-Florian Nițu. Lor li se adaugă cele trei spirite Iris, Ceres, Juno, întruchipate grațios, muzical și coregrafic de Elena Ivanca, Angelica Nicoară și Romina Merei. În felul acesta, extincția

spre fabulosul romanitic și feeric e asigurată și remodelată uniform. Înțelegem că *Furtuna* lui Tompa Gábor se însinuează ca sinteză a artei scenice în care învățăturile din cărțile lui Prospero, preluate subtil de regizor, se răsfrâng asupra actorilor cu harul unui adevărat magician.

Să ne amintim. La 1 decembrie 1919, pe scena Teatrului Național din Cluj se rosteau primele cuvinte în limba română „S-a potolit furtuna.” Este replica de început din piesa *Poemul Unirei* de Zaharia Bârsan, primul director al teatrului. Da, într-adevăr, prin spectacole de asemenea calibru putem spune că s-a potolit furtuna și s-a așezat ARTA. †

Lansarea revistei de literatură Cuvânt românesc

Între 6 și 8 septembrie 2019, La Târgu Mureș, în cadrul Colocviilor revistelor mureșene de cultură și de științe umaniste, ediția a VI-a, a fost lansată revista de literatură *Cuvânt românesc*. Revista a fost publicată la editura Ego liberum, aflată sub egida Uniunii Lucian Blaga a Scriitorilor și Artiștilor Români din Spania.

Publicația s-a născut în prezența directorilor și editorilor unor reviste renumite de literatură din țară precum: *Luceafărul*, *Neuma*, *Mișcarea literară*, *Antares*, *Poesis* și multe altele. „Pornind de la ceea ce afirma Liviu Rebreanu: «cuvântul este merindea sufletului», țin să precizez că revista de literatură *Cuvânt românesc* s-a născut din dorința de a oferi cititorilor fragmente de cultură, de frumos, de minți și de timp ale sufletului românesc ca pe cea mai aleasă hrană spirituală”, a afirmat directorul și redactorul-șef al revistei, poetul, prozatorul și publicistul Ovidiu Constantin Cornilă.

Strânsa colaborare dintre oamenii de litere din România, Republica Moldova și Spania face posibile expunerea, valorificarea, îmbogățirea și răspândirea patrimoniului cultural-literar de care suntem mândri și pe care avem datoria de a-l lăsa, la rândul nostru, ca moștenire generațiilor care vor veni. Astfel, revista *Cuvânt românesc* se adaptează necesității de a oferi un produs nou, o compilație de creații literare, produs care are ca scop propagarea valorilor literare românești oriunde este vorbită și scrisă limba română.

Revista de literatură *Cuvânt românesc* a fost prezentată și în cadrul Ambasadei României din Regatul Spaniei, în prezența unor reprezentanți de marcă ai culturii românești din această țară, dar și a oficialităților locale.

Numărul inaugural al revistei conține o serie de articole despre marele poet, filosof, estetician și dramaturg Lucian Blaga, personalitatea care a dat numele Uniunii Lucian Blaga a Scriitorilor și Artiștilor Români din Spania, dar și proză, poezie, traducere, editorial, recenzie, exegeză blagiană și eseu filosofic. „Avem speranța ca această revistă să devină o referință în cultura românească atât din țara-mamă, cât și de pe teritoriul iberic și cât mai multe ediții să vadă lumina tiparului. Aceasta este datoria noastră de onoare, respectul și conștiința de a fi român oriunde în lume”, a mai declarat Ovidiu Constantin Cornilă. †